

5. मनसब पर एक नोट लिखें।
6. दीवान-ए-आला
7. मीर बख्शी
8. नाज़िम
9. जब्ती प्रणाली
10. फतेहपुर सीकरी पर एक नोट लिखें।

भाग-ख

नोट :- कुल चार प्रश्न करें। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें।
प्रत्येक प्रश्न के 16 अंक हैं।

यूनिट-I

1. पानीपत की दूसरी लड़ाई के बारे में आप क्या जानते हैं ?
इसके महत्व का परीक्षण करें।
2. अकबर के तहत अभिजात वर्ग की भूमिका पर एक विस्तृत नोट लिखें।

यूनिट-II

3. अकबर की विजय का संक्षिप्त विवरण दें।
4. अकबर की धार्मिक नीति के विकास में विभिन्न चरणों की चर्चा करें। किन कारकों ने इसके धार्मिक विचारों और व्यवहार को प्रभावित किया ?

यूनिट-III

5. अकबर की मनसबदारी प्रणाली के बारे में आप क्या जानते हैं ? इसके गुण और दोष बताइए।
6. अकबर के अधीन जागीरदारी प्रणाली का आलोचनात्मक परीक्षण करें।

यूनिट-IV

7. अकबर के शासनकाल के दौरान प्रांतीय और स्थानीय प्रशासन का एक विवरण दें। प्रांतीय प्रशासन में दक्षता हासिल करने के लिए अकबर द्वारा किए गए उपाय क्या थे ?
8. अकबर के शासनकाल के दौरान कला और साहित्य की प्रगति का संक्षेप में वर्णन करें।

Exam. Code : 108003

Subject Code : 2505

B.A. (Hons.) 3rd Semester

HISTORY Opt. (ii) Akbar

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

SECTION-A

Note :- Attempt any six questions. Each question carries 6 marks.

1. Hemun
2. Raja Mann Singh
3. Write four causes of downfall of Bairam Khan
4. Main principles of Din-i-illahi
5. Write a note on Mansab
6. Diwan-i-Ala
7. Mir Bakhshi
8. Nazim
9. Zabt system
10. Write a note on Fatehpur Sikhri.

SECTION-B

Note :- Attempt four question, one from each unit. Each question carries 16 marks.

UNIT-I

1. What do you know about the Second Battle of Panipat ?
Examine its significance.
2. Write a detailed note on the role of nobility under Akbar.

UNIT-II

3. Give a brief account of the conquest of Akbar.

4. Discuss the various stages in the evolution of Akbar's religious policy. What were the factors which influenced his religious concepts and attitudes ?

UNIT-III

5. What do you know about the Mansabdari system of Akbar ? Give its merits and demerits.
6. Critically examine the Jagirdari system under Akbar.

UNIT-IV

7. Give an account of the provincial and local administration during the reign of Akbar. What were the measures taken by Akbar to secure efficiency in provincial administration ?
8. Briefly describe the progress of art and literature during the reign of Akbar.

(Punjabi Version)

ਭਾਗ—ਉ

ਨੋਟ :- ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ।

1. ਹੇਮੂ।
2. ਰਾਜਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ।
3. ਬੈਰਮ ਖਾਂ ਦੇ ਪਤਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਣ ਲਿਖੋ।
4. ਦੀਨ-ਏ-ਇਲਾਹੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਸਨ ?
5. ਮਨਸਬ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
6. ਦੀਵਾਨ-ਏ-ਆਲਾ।
7. ਮੀਰ ਬਖਸ਼ੀ।
8. ਨਾਜ਼ਿਮ।
9. ਜਬਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ।
10. ਫਤਿਹਪੁਰ ਸੀਕਰੀ ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ :- ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਪਾਨੀਪਤ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਲੜਾਈ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? ਇਸ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦੱਸੋ।
2. ਅਕਬਰ ਅਧੀਨ ਕੁਲੀਨਟਰਮ ਦੇ ਰੋਲ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਅਕਬਰ ਦੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
4. ਅਕਬਰ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੱਸੋ। ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਣਾਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ?

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਅਕਬਰ ਦੀ ਮਨਸਬਦਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਦੱਸੋ।
6. ਅਕਬਰ ਅਧੀਨ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਅਕਬਰ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਕੁਸਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ?
8. ਅਕਬਰ ਅਧੀਨ ਕਲਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਨਤੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

भाग—क

नोट :- कोई भी छः प्रश्न करें, प्रत्येक प्रश्न के 6 अंक हैं।

1. हेमू
2. राजा मान सिंह
3. बैरम खान के पतन के चार कारण लिखें
4. दीन-ई-ईलाही के मुख्य सिद्धांत लिखें

Exam. Code : 108003

Subject Code : 2507

B.A. (Hons.) 3rd Semester

PSYCHOLOGY

(History and Schools of Psychology)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

SECTION-A

All questions are compulsory. Attempt each question in upto **five** lines in length. Each question carries equal marks.

- I. (i) Transference
- (ii) Two Point Threshold
- (iii) Wilhelm Wundt
- (iv) Psychoanalysis
- (v) Instrumental Conditioning
- (vi) Non-sense syllables
- (vii) Error of Habituation

(viii) Laws of Organisation

(ix) Archetype

(x) Unconscious.

2×10=20

SECTION—B

Attempt any **four** questions and answer each in upto **2** pages in length. Each question carries equal marks.

II. Explain the method of limits.

III. Describe Pavlov's experiment of conditioning along with terminology.

IV. Discuss the contents of Psychoanalysis.

V. What do you know about Fechner and Weber's contribution to Psychophysics ?

VI. Critically evaluate the contents of behaviorism.

VII. Examine the origin of Modern Psychology as a science.

12×4=48

SECTION—C

Attempt any **two** questions and answer each in upto **5** pages in length. Each question carries equal marks.

VIII. Explain Neo-Psychoanalysis School of Psychology with reference to Adler and Jung.

IX. Describe the method of average error with suitable example.

X. Describe the contents of Structuralism and Functionalism Schools of Psychology.

XI. What is the contribution of Ebbinghaus, Muller and Helmholtz in the development of Psychology ?

16×2=32

(Punjabi Version)

ਭਾਗ—ੳ

ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 5 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

I. (i) ਸਪੁਰਦਗੀ (transference)

(ii) ਦੋ-ਬਿੰਦੂ ਅਵਸੀਮਾ

(iii) ਵਿਲਹੇਮ ਵੁੰਡਤ

(iv) ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

(v) ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਅਨੁਬੰਧਨ

(vi) ਅਰਥਹੀਨ ਸ਼ਬਦ

(vii) ਆਦਤਨ ਤਰੁੱਟੀ

(viii) ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ

(ix) ਮੂਲ-ਰੂਪ (archetype)

(x) ਅਚੇਤਨ ਮਨ।

$2 \times 10 = 20$

ਭਾਗ—ਅ

ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 2 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

- II. ਮਨੋਭੌਤਿਕੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- III. ਪੈਵਲੋਵ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧਨ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੀ ਪਦਾਂ (terms) ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- IV. ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- V. ਫੈਚਨਰ ਅਤੇ ਵੈਬਰ ਦੇ ਮਨੋਭੌਤਿਕੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
- VI. ਵਿਵਹਾਰਵਾਦ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- VII. ਵਰਤਮਾਨ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਉੱਤਪਤੀ ਬਾਰੇ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

$12 \times 4 = 48$

ਭਾਗ—ਬ

ਕੋਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 5 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

- VIII. ਐਡਲਰ ਅਤੇ ਯੂਂਗ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨਿਉ-ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਕੂਲ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

IX. ਔਸਤ ਤਰੁੱਟੀ ਵਿਧੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

X. ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਬਣਤਰਵਾਦ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਤਮਕ ਮਾਡਲਾਂ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

XI. ਇਬਿੰਗਾਸ, ਮੂਲਰ ਅਤੇ ਹੈਲਮਹੋਲਟਜ਼ ਦਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

$16 \times 2 = 32$

(Hindi Version)

भाग—क

सभी प्रश्न अनिवार्य हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 5 पंक्तियों में दो। प्रत्येक प्रश्न के अंक समान हैं।

I. (i) सपुर्दगी (transference)

(ii) दो-बिंदु अवसीमा

(iii) विलहेम वुंडत

(iv) मनोविश्लेषण

(v) क्रियाशील अनुबंधन

(vi) अर्थहीन शब्द

(vii) आदतन त्रुटि

(viii) संगठन के नियम

(ix) मूल-रूप (Archetype)

(x) अचेतन मन (Unconscious)। $2 \times 10 = 20$

भाग—ख

कोई चार प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 2 पन्नों में दो।
प्रत्येक प्रश्न के अंक समान हैं।

II. मनोभौतिकी की सीमा विधि का वर्णन करो।

III. पैवलव के अनुबंधन प्रयोग की पदों सहित व्याख्या करो।

IV. मनोविश्लेषण के तत्वों की चर्चा करो।

V. फ्रैडरिच और वैबर के मनोभौतिकी में योगदान के बारे में आप क्या जानते हो ?

VI. व्यवहारवाद के तत्वों का आलोचनात्मक विश्लेषण करो।

VII. वर्तमान मनोविज्ञान की वैज्ञानिक उत्पत्ति के बारे में जानकारी दो। $12 \times 4 = 48$

भाग—ग

कोई दो प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 5 पन्नों में दो।
प्रत्येक प्रश्न के अंक समान हैं।

VIII. अडलर और युंग के दृष्टिकोण से निओ-मनोविश्लेषण स्कूल का वर्णन करो।

IX. औसत त्रुटि विधि को उदाहरण की सहायता से विस्तार में लिखो।

X. मनोविज्ञान के संरचनावाद और कार्यात्मकवाद में डलों के तत्वों का वर्णन करो।

XI. ईबिंगहास, मुलर और हैल्महोल्टज़ का मनोविज्ञान के विकास में क्या योगदान है ? $16 \times 2 = 32$

Exam. Code : 108003

Subject Code : 2509

B.A. (Hons.) 3rd Semester

POLITICAL SCIENCE

Paper-I Opt. (ii) Public Administration

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

SECTION-A

Note :— Attempt any **seven** questions in **10-15** sentences each. Each question carries **4** marks.

1. What is the scope of Public Administration ?
2. Discuss importance of the Minnow Brook Conference of New Public Administration.
3. What is the relevance of the principle of Unity of Command in a modern organisation ?
4. Explain the need for Delegated Legislation.
5. Describe the concept of Good Governance.
6. Discuss the merits of Indirect Recruitment system.
7. What do you understand by the Generalist-Specialist controversy ?

8. What is the importance of Budget ?
9. What is the difference between Appropriation Bill and Finance Bill ?
10. What is the role of Estimates Committee ? $7 \times 4 = 28$

SECTION—B

Note :— Attempt six questions in all, selecting at least **one** from each Unit. Each question carries **12** marks.

UNIT-I

11. What is the utility of Public Administration in the present times ?
12. Discuss the main features of New Public Management.

UNIT-II

13. What are the merits and demerits of Delegated Legislation ?
14. Explain the role of Chief Executive.

UNIT-III

15. Describe the objectives and goals of Training for Civil Servants.
16. Discuss the Minister-Secretary Relationship with examples.

UNIT-IV

17. Define Budget and write about the principles of sound Budgetary System.
18. Discuss the composition and functions of the Public Accounts Committee in India. $12 \times 6 = 72$

(Punjabi Version)

ਭਾਗ—ੳ

ਨੋਟ : ਕੋਈ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਉੱਤਰ **10-15** ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।
ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ **4** ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ।

1. ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਖੇਤਰ ਕੀ ਹੈ ?
2. ਨਵੇਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸੰਬੰਧੀ ਮਿਨੋਬਰੂਕ ਕਾਨਫਰੈਂਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ?
4. ਸੌਂਪੀ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
5. ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
6. ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦੱਸੋ।
7. ਜਰਨਲਿਸਟ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?

8. ਬਜਟ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ?
9. ਏਪ੍ਰੋਪਰੀਏਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਕੀ ਭੇਦ ਹੈ ?
10. ਏਸਟੀਮੇਟ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਰੋਲ ਕੀ ਹੈ ? $7 \times 4 = 28$

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣ ਕੇ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ—I

11. ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਹੈ ?
12. ਨਵੇਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

13. ਸੌਂਪੀ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਅਵਗੁਣ ਕੀ ਹਨ ?
14. ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਰੋਲ (ਭੂਮਿਕਾ) ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—III

15. ਸਿਵਿਲ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
16. ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—IV

17. ਬਜਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਜਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਿਖੋ।
18. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। $12 \times 6 = 72$

(Hindi Version)

भाग—क

नोट : कोई सात प्रश्न करें। प्रत्येक उत्तर 10-15 वाक्यों में हो। प्रत्येक प्रश्न के 4 अंक हैं।

1. लोक प्रशासन का क्षेत्र क्या है ?
2. नए लोक प्रशासन की मिनीबुक काफ़ैस (सम्मेलन) के महत्व की चर्चा करें।
3. आधुनिक संगठन में आदेश की एकता सिद्धांत का क्या महत्व है ?
4. सौंपी कानूनसाज़ी की आवश्यकता का वर्णन करें।
5. सुशासन धारणा का वर्णन करें।
6. अप्रत्यक्ष भर्ती प्रणाली के लाभ बताएँ।
7. जनरलिस्ट और स्पेशलिस्ट विवाद से आप क्या समझते हैं ?

8. बजट का क्या महत्व है ?
9. ऐपरोप्रियेशन प्रस्ताव और वित्तीय प्रस्ताव में क्या भेद है ?
- 10 अनुमान कमेटी का क्या रोल है ? $7 \times 4 = 28$

भाग—ख

नोट :— प्रत्येक यूनिट में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए छः प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 12 अंक हैं।

यूनिट—I

11. वर्तमान समय में लोक प्रशासन की क्या उपयोगिता है ?
12. नए लोक प्रबन्ध की मुख्य विशेषताओं की चर्चा करें।

यूनिट—II

13. सौपी कानूनसाज़ी के गुण अवगुण क्या हैं ?
14. मुख्य कार्यपालिका की भूमिका का वर्णन करो।

यूनिट—III

15. सिविल सेवकों के प्रशिक्षण के उद्देश्यों और लक्ष्यों का वर्णन करें।
16. मन्त्री-सचिव के सम्बन्धों की सोदाहरण चर्चा करें।

यूनिट—IV

17. बजट की परिभाषा दें और दृढ़ बजट-प्रणाली के सिद्धांत लिखें।
18. भारत में लोक लेखा कमेटी की संरचना और कार्यों की चर्चा करें। $12 \times 6 = 72$

Exam. Code : 108003

Subject Code : 2510

B.A. (Hons.) 3rd Semester

ECONOMICS

Paper—I

(Money and Banking)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question from each unit. Question No. 1 is compulsory. All questions carry equal marks.

(Compulsory Question)

1. Answer all parts briefly :

- (i) What is the advantage of near money over near money ?
- (ii) What constitutes demand for money in cash balance theory ?
- (iii) Write two determinants of rate of interest.
- (iv) Is money neutral in Classical approach ?
- (v) Name two public sector banks operating in India.
- (vi) How CRR is used in monetary management ?
- (vii) Write two limitations of monetary policy operation in developing nation.

(viii) When IBRD was established ? Write its associate institutions.

(ix) Write two examples of work of IBRD.

(x) Write latest repo and reverse repo rates.

UNIT—I

2. Write a detailed note on measures of money supply in India.

3. Critically evaluate Patinkin's views on demand for money.

UNIT—II

4. Determine the equilibrium with the help of IS and LM functions.

5. How the interest rates are behaving and what kind of interest rate policy is being adopted in India over last two decades ?

UNIT—III

6. Write a critical note on the functioning of commercial banks in the present times.

7. Elaborate techniques of monetary management.

UNIT—IV

8. Write a detailed note on the functioning of IMF.

9. What are the main objectives of monetary policy ? Write down the limitations of monetary policy.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

(i) ਨੇੜਲੇ ਪੈਸੇ ਉਪਰ ਨੇੜਲੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਕੀ ਲਾਭ ਹੈ ?

(ii) ਨਕਦ ਬਕਾਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਦੀ ਹੈ ?

(iii) ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਦੇ ਦੋ ਨਿਰਧਾਰਕ ਲਿਖੋ।

(iv) ਕੀ ਕਲਾਸੀਕਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਹੈ ?

(v) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦੋ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

(vi) ਮੁਦਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਆਰ. ਆਰ. ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(vii) ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।

(viii) ਆਈ. ਬੀ. ਆਰ. ਡੀ. (IBRD) ਕਦੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ? ਇਸਦੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

(ix) ਆਈ. ਬੀ. ਆਰ. ਡੀ. (IBRD) ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਿਖੋ।

(x) ਨਵੀਨਤਮ ਰੈਪੋ ਅਤੇ ਰਿਵਰਸ ਰੇਪੋ ਦਰਾਂ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ—I

- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਪੈਟਿੰਕੀਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

- ਆਈ. ਐਸ. (IS) ਅਤੇ (LM) ਐਲ. ਐਮ. ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ।
- ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ—III

- ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ਮੌਦਰਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—IV

- ਆਈ. ਐਮ. ਐਫ. ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ? ਮੌਨੀਟਰੀ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਸਾਰੀ ਮੈਂ ਸੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਤਿਏਕ ਯੂਨਿਟ ਮੈਂ ਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਂਕ ਹੈ।

(अनिवार्य प्रश्न)

- ਸਾਰੀ ਭਾਗਾਂ ਕੇ ਸੰਖੇਪ ਮੈਂ ਉਤਰ ਦੇਂ :

 - ਨਿਕਟ ਪੈਸੇ ਪਰ ਨਿਕਟ ਪੈਸੇ ਕਾ ਕਯਾ ਲਾਭ ਹੈ ?
 - ਕੈਸ਼ ਬੈਲੇਂਸ ਸਿਫ਼ਾਨਤ ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਕੀ ਸਾਂਗ ਕੈਸੇ ਗਠਿਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ?
 - ਬਯਾਜ ਦਰ ਕੇ ਦੋ ਨਿਧਾਰਿਕਾਂ ਕੋ ਲਿਖੇਂ।
 - ਕਯਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀਯ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ ਮੈਂ ਪੈਸਾ ਟਟਸਥ ਹੈ ?
 - ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਸਕ੍ਰਿਯ ਦੋ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਕ੍ਸ਼ੇਤ੍ਰ ਕੇ ਬੈਂਕਾਂ ਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖੇਂ।

- (vi) मौद्रिक प्रबंधन में सी.आर.आर. कैसे उपयोग किया जाता है ?
- (vii) विकासशील देश में मौद्रिक नीति संचालन की दो सीमाएं लिखें।
- (viii) आई.बी.आर.डी. की स्थापना कब हुई थी ? इसके सहयोगी संस्थानों के नाम लिखो।
- (ix) आई.बी.आर.डी. के काम के दो उदाहरण लिखें।
- (x) नवीनतम रेपो और रिवर्स रेपो दरें लिखें।

यूनिट—I

2. भारत में मुद्रा आपूर्ति के उपायों पर विस्तृत नोट लिखिए।
3. पैसे की मांग पर पैटर्किन के विचारों का आलोचनात्मक मूल्यांकन करें।

यूनिट—II

4. आई.एस. और एल.एम. कार्यों की मदद से संतुलन निर्धारित करें।
5. पिछले दो दशकों में भारत में ब्याज दरें कैसे कार्य कर रही हैं तथा किस प्रकार की ब्याज दर नीति अपनाई जा रही है ?

यूनिट—III

6. वर्तमान समय में वाणिज्यिक बैंकों के कामकाज पर एक आलोचनात्मक नोट लिखिए।
7. मौद्रिक प्रबंधन की तकनीकें विस्तृत करें।

यूनिट—IV

8. आई.एम.एफ. के कामकाज पर एक विस्तृत नोट लिखें।
9. मौद्रिक नीति के मुख्य उद्देश्य क्या हैं ? मौद्रिक नीति की सीमाओं को लिखें।

Exam. Code : 108003

Subject Code : 2523

B.A. (Hons.) 3rd Semester

ENGLISH (History of English Literature)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note : Attempt any **FIVE** questions selecting at least **ONE** from each period in short answers of **100** words approximately.

1. (a) Delineate briefly the Commonwealth sub-period of the Renaissance.
- (b) What were the causes for the rise of the Elizabethan theatre ?
- (c) Briefly describe metaphysical poetry.
- (d) Define Restoration comedy and give examples of some significant works.
- (e) *The Battle of Books* was a watershed in the history of English Literature. Discuss briefly.
- (f) What is the perspective of the Romantic poets on Imagination ?
- (g) Give reasons for the popularity of the lyric and ode.
- (h) What were the reasons for the decline of drama in the Romantic period ?
- (i) What was the Oxford Movement ?
- (j) Write a short note on Utilitarianism in the Victorian age.
- (k) Write a note on the Suffragette Movement.
- (l) Briefly describe Pre-Paphelitim.

5×4=20

Note : Question Nos. 2-5 are to be attempted in about **400-500** words approximately.

2. Broadly outline the sub-periods of the Renaissance (1500-1660).

OR

What were the general, political, economic, social and religious trends during the Renaissance ? 20

3. Delineate the chief characteristics of Restoration literature.

OR

Trace the rise and evolution of the English Novel especially the novel of sentiment and the 'Gothic' novel by discussing the representative works. 20

4. Delineate the essential characteristics of Romantic Literature with examples from the poetry of the major poets.

OR

Highlight the work of the women writers of the Romantic age. 20

5. What was the major turn that came into English Literature during the Victorian period ? (1832-1900). Describe the socio-economic, political and religious changes that took place.

OR

Mathew Arnold is recognized as the most distinguished poet of the Victorian temper. Discuss his writings with examples of the Victorian temper evident in his literature. 20

उपखण्ड—तीन

किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

1. सर्वेश्वर दयाल सक्सेना की किन्हीं दो कविताओं की मूल-संवेदना पर प्रकाश डालें।
2. सर्वेश्वर दयाल सक्सेना की कविताओं के कला-पक्ष की विशेषताएं लिखिये।
3. सर्वेश्वर दयाल सक्सेना की 'काठमाँडू में भोर' कविता के काव्य-सौंदर्य पर प्रकाश डालें।

उपखण्ड—चार

किन्हीं दो प्रश्नों का उत्तर दीजिए।

1. दुष्यंत कुमार की 'एक कंठ विषपायी' की भागवत विशेषताओं का संक्षिप्त वर्णन करें।
2. दुष्यंत कुमार की काव्य-भाषा की विशेषताएं लिखिये।
3. दुष्यंत कुमार की 'एक कंठ विषपायी' के शीर्षक की सार्थकता पर प्रकाश डालें।

8×6=48

खण्ड—ग

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक हजार शब्दों अथवा पाँच पृष्ठों में दीजिए। प्रत्येक प्रश्न 16 अंकों का होगा।

1. सर्वेश्वर दयाल सक्सेना के काव्य में अभिव्यक्त मध्यवर्गीय चेतना पर प्रकाश डालिए।

अथवा

सर्वेश्वर दयाल सक्सेना के काव्य में नई कविता की विशेषताएं कहाँ तक समाहित हो पाई हैं।

2. 'एक कंठ विषपायी' के काव्य सौंदर्य पर प्रकाश डालें।

अथवा

'एक कंठ विषपायी' में वर्णित पौराणिक संदर्भों की आधुनिक युग में प्रासंगिकता पर सारगर्भित लेख लिखें।

2×16=32

Exam. Code : 108003

Subject Code : 2525

B.A. (Hons.) 3rd Semester

HINDI

(Adhunik Kavya and Kavya Natak)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

खण्ड—क

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लगभग पचास शब्दों अथवा पाँच पंक्तियों में दीजिए।

1. सर्वेश्वर दयाल सक्सेना की 'धीरे-धीरे' कविता का मूल-भाव क्या है ?
2. सर्वेश्वर दयाल सक्सेना की ख्याति का आधार कौन-सा काव्य ग्रंथ है ?
3. सर्वेश्वर दयाल सक्सेना किस काव्यधारा के कवि हैं ?
4. सर्वेश्वर दयाल सक्सेना की कविताओं का मूल स्वर क्या है ?
5. सर्वेश्वर दयाल सक्सेना किस सप्तक में और कब शामिल किये गये ?
6. दुष्यंत कुमार का पूरा नाम बताइये ?
7. दुष्यंत कुमार के जन्म-मृत्यु का सन् लिखिये।
8. दुष्यंत कुमार के एक कंठ विषपायी का काव्य रूप क्या है ?
9. दुष्यंत कुमार के दो काव्य-ग्रन्थों का उल्लेख करें ?
10. दुष्यंत कुमार के एक कंठ विषपायी का मूलभाव बताइए।

10×2=20

खण्ड—ख

यह खण्ड चार उपखण्डों में विभक्त है। प्रत्येक उपखण्ड में से निर्देशानुसार दो-दो प्रश्नों के उत्तर पचास शब्दों अथवा दो पृष्ठों में दीजिए। प्रत्येक प्रश्न 6 अंकों का होगा।

उपखण्ड—एक

किन्हीं दो की सप्रसंग व्याख्या कीजिए।

1. पेड़ों के झुनझुने
बजने लगे,
लुढ़कती आ रही है
सूरज की लाल गेंद,
उठ मेरी बेटी, सुबह हो गई।
2. तेरे साथ थक्कर
सोयी थी जो तेरी सहेली हवा,
जाने किस झरने में नहाकर आ गयी है,
गोरे हाथों से छू रही है तेरी तसवीरों की किताब
देख तो, कितना रंग फैल गया।
3. ढोल की लय धीमी होती जा रही है,
धीरे-धीरे एक क्रांति-यात्रा
शव-यात्रा में बदल रही है,
सड़ांध फैल रही है,
नक्शे पर देश के।

उपखण्ड—दो

किन्हीं दो की सप्रसंग व्याख्या कीजिए।

1. देखो,
पहले मेरा दिल निकाल कर खाना
फिर दोनों हाथ.....
इन्होंने मुझे
बहुत कष्ट दिया;
ये अगर न होते तो यह जीवन
बड़ी सुगमता से जिया जाता।
2. पर तुम जाने कैसे शासक हो।
और जाने कैसी है तुम्हारी यह प्रजा,
ज़रा-ज़रा बातों पर चीखती-चिल्लाती है
शासन के दरवाज़े पीटती है
नारे लगाती है
और शत्रु सेना की तरह घिरी आती है
3. दक्ष के यज्ञ में
आमंत्रित थे सभी देव;
था किन्तु उपेक्षित मैं,
पर तुमने दिया ध्यान ?
देवत्व और आदर्शों का परिधान ओढ़
मैंने क्या पाया ?
निर्वासन।
प्रेयसि-वियोग।

Exam. Code : 108003

Subject Code : 2526

B.A. (Hons.) Semester—III

PUNJABI

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

ਨੋਟ : ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਵਿੱਚ ਬਾਰਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਅਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਲ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੋ ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਛੇ ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਤੀਜਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਲ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸੋਲਾਂ ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-ੳ

1. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮੌਲਿਕ ਨਾਵਲ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
2. ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।
3. ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਾਰ ਨਾਵਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
4. ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰੋ।
5. ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਦੋ ਲੱਛਣ ਦੱਸੋ।
6. ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।
7. ਆਤਮਜੀਤ ਦੇ ਚਾਰ ਨਾਟਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

8. ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਿਖੋ।
9. ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਚਾਰ ਪਛਾਣ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਿਖੋ।
10. ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

10×2=20

ਭਾਗ-ਅ

1. 1960 ਤਕ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਰੇਖਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. 'ਨਾਵਲ ਇਕ ਦੁਖਾਂਤ-ਸੁਖਾਂਤ ਵਿਧਾ ਹੈ।' ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਨਾਵਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੀਆਂ ਨਵੀਨ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀਆਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
4. ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀਆਂ ਨਵੀਨ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਗਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
6. ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ।
7. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ-ਪੜਾਅ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ।
8. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਜੁਬਾਰ ਵਿਦਰੋਹੀ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
10. ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ।
11. ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
12. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

8×6=48

ਭਾਗ-ਬ

1. ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਲ-ਵੰਡ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਕਾਲ ਵੰਡ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਲ-ਵੰਡ ਵਧੇਰੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਹੈ ?
2. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਨਵੀਨ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਅ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ।
4. ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੀਆਂ ਨਵੀਨ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

2×16=32

4. बैस्टाइल (Bastille) का तूफान
5. मीराब्यू (Mirabeau)
6. गिरोंडिस्ट (Girondists)
7. लेटर डी केचेट (Letter de Catchet)
8. प्रति क्रान्तिकारी
9. नेपोलियन बोनापार्ट
10. अधिकारों और कर्तव्यों की घोषणा।

भाग—ख

नोट :— प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करते हुए, सभी में से चार प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न के 16 अंक हैं।

यूनिट—I

1. फ्रांस में क्रान्तिकारी भावना के विकास पर एक विस्तृत नोट लिखिए।
2. फ्रांस में क्रांति क्यों हुई ? इसकी व्याख्या करें।

यूनिट—II

3. 1789 और 1792 के बीच फ्रांस में सुधार की मांगों को पूरा करने के लिए क्या उपाय किए गए थे ?
4. फ्रांस में क्रांति के समय काउंटर क्रान्तिकारी गतिविधियों के बारे में आप क्या जानते हैं ?

यूनिट—III

5. फ्रांस के इतिहास में जेकोबिन और गिरोंडिस्ट के बीच मौजूद संघर्ष के बारे में बताएं।
6. फ्रांस में आतंकवाद के शासनकाल के दौरान रोबिसपर (Robespierre) के द्वारा निभाई गई भूमिका पर चर्चा करें।

यूनिट—IV

7. फ्रांस (1794-95) में संवैधानिक शासन के पुनर्निर्माण के साथ हुए परिवर्तनों के बारे में आप क्या जानते हैं ?
8. नेपोलियन फ्रांसीसी क्रांति के बच्चे और उत्तराधिकारी थे। प्रमाणित करो।

Exam. Code : 108005

Subject Code : 2547

B.A. (Hons.) 5th Semester

HISTORY

The French Revolution (1789-1799)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

SECTION—A

Note :— Attempt any **SIX** questions. Each question carries 6 marks.

1. Absolute Monarchy
2. Voltaire
3. Estates General
4. Storming of Bastille
5. Mirabeau
6. Girondists
7. Letter de Catchet
8. Counter-Revolutionaries
9. Napoleon Bonaparte
10. Declaration of the Rights and Duties.

SECTION—B

Note :— Attempt **FOUR** questions in all, selecting **ONE** from each Unit. Each question carries 16 marks.

UNIT—I

1. Write a detailed note on the growth of revolutionary spirit in France ?
2. Explain why the Revolution occurred in France.

UNIT—II

3. What measures were taken to meet the demands for reform in France between 1789 and 1792 ?